

נחל הפירים

עונה מומלצת: כל השנה. האמה – בעיקר בקיץ, כשחם.

התאמת המסלול: לכל המשפחה.

קושי המסלול: קל!

אורך המסלול: שלושה וחצי ק"מ.

מפה: מפות סימון שבילים מס' 9: "מבואות ירושלים"

(מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2006)

הגעה מירושלים: נוסעים מגילה בכביש המנהרות (מס' 60) דרומה, לכיוון גוש עציון. פונים שמאלה בפניה לאפרת – צפון. מיד אחרי המחסום בכניסה לשוב פונים שמאלה, לגבעת הדגן, וחונים.

*** המסלול אינו מעגלי – יש צורך בהקפצת רכבים!**

הקפצת רכב לנקודת הסיום: חוזרים לכביש מס' 60 ופונים בו שמאלה. לאחר שחולפים על פני אלעזר ישנה פנייה ברורה ימינה לאמת הביאר. פונים וחונים.

ציוד נדרש: נעליים להליכה במים (סגורות, מחשש לאבנים חדות), פנסים, בגדים להליכה במים ובגדים להחלפה.

אם רוצים – אפשר לטפס אל מרומי הגבעה שבשוליה חונים ולהשקיף צפון מזרחה, אל עבר קצה הבריכה התחתונה בברכות שלמה, לב ליבה של מערכת המים הקדומה לירושלים וצפונה לעבר הכפר ארטס, שחלקותיו עודן נהנות משפע המים הזורמים אליהן. המשך הטיוול הוא לאורך אמת הביאר – אחת מהאמות הקדומות שהוליקו מים אל הבריכות הבלתי נגישות. ממגרש החנייה יוצאים בשביל שסימונו שחור הגולש במורד, לאורך השלוחה. לאורכו ניתן להבחין בשרידי אמת המים שבקטע היא תעלה בנויה. בין נופי הנחל המצוקיים, ברכס ממול נבחין בקטעי "אמת הערוב" – אמה נוספת שהוליקה מים לבריכות שלמה, משקיפים אל מנזר דיר אל בנאת (מנזר הבנות) הקדום, שבצד אפיק הנחל המעובד, ומגיעים אל הסכר הקדום שלרגלי הסכר הבריטי, שעליו חוצה את העמק הכביש המטפס לאפרת.

לאחר שחולפים מתחת לכביש הגישה המוביל לאפרת מגיעים אל חלקו העליון של הנחל שבו זורמת האמה במנהרה תת-קרקעית שאורכה כמעט 3 קילומטר. ראשיתה בכמה מעיינות שאל אחד מהם – עין אל-ביאר, מוביל השביל. מפעל הבנייה העצום מיוחס למלך הורדוס. הסיבה לכך שהאמה עוברת במנהרה ולא על פני השטח היא שהקדמונים הבינו שישנו מפלס מי תהום המקביל לערוץ הנחל. על ידי חציבה למלוא אורכו נאספים מי התהום אל המנהרה ומוזרמים בה הלאה. השביל חולף במקביל לאמה התת-קרקעית, בין חלקות גפנים מרהיבות. כעבור כמה עשרות מטרים, יש לסור מהשביל מזרחה (משמאל לשביל) אל הקמרון הרומי התת-קרקעי שהשתמר בשלמותו מעל מפלס המנהרה. אפשר לנסות ולאתר את מה שנותר לפליטה

יותם יעקבסון

הרצאות, צילום וכתיבה, הדרכה בארץ
ולאורך נתיבי הסחר הקדומים באסיה

מפתחיהם של עשרות הפירים שנראו בעבר במרחקים קצובים בערוצו של הנחל (מידי 35 מטרים). כעבור כ- 1.5 ק"מ פונים מהשביל הראשי בשביל צדדי מערבה (מימין לשביל) אל עין המערה (עין מע'רה) - מעיין זעיר הנובע במערה טבעית ומזרים את מימיו אל חלקות שלחין, שצינורות פלסטיק מודרניים להשקיית השעועית, הדלעת ושאר ירקות משתלבים בתעלות העפר המסורתיות. בסוף המסלול ממתינה הפתעה: המעיין (הכניסה בתשלום, התשלום במקום או בהזמנה דרך בית ספר שדה גוש עציון, טל': 9935133-02). גרם המדרגות העתיק (שבגיננו נקרא המעיין גם עין אלדרג') מוליך אל חדר מרכזי שממנו נוכל לצעוד ולזחול בנקבת המעיין הטבעית עד ראש הנביעה. משם, שבים אל בית המעיין וניכנסים לראשיתה של מנהרת הפירים הארוכה. רק 80 מ' ממנה הוכשרו למעבר אך די בהם כדי לספוג את האווירה הקדומה, הרטובה והצוננת.

עודכן בתאריך 10.7.2011

כל הזכויות שמורות ליותם יעקבסון ©